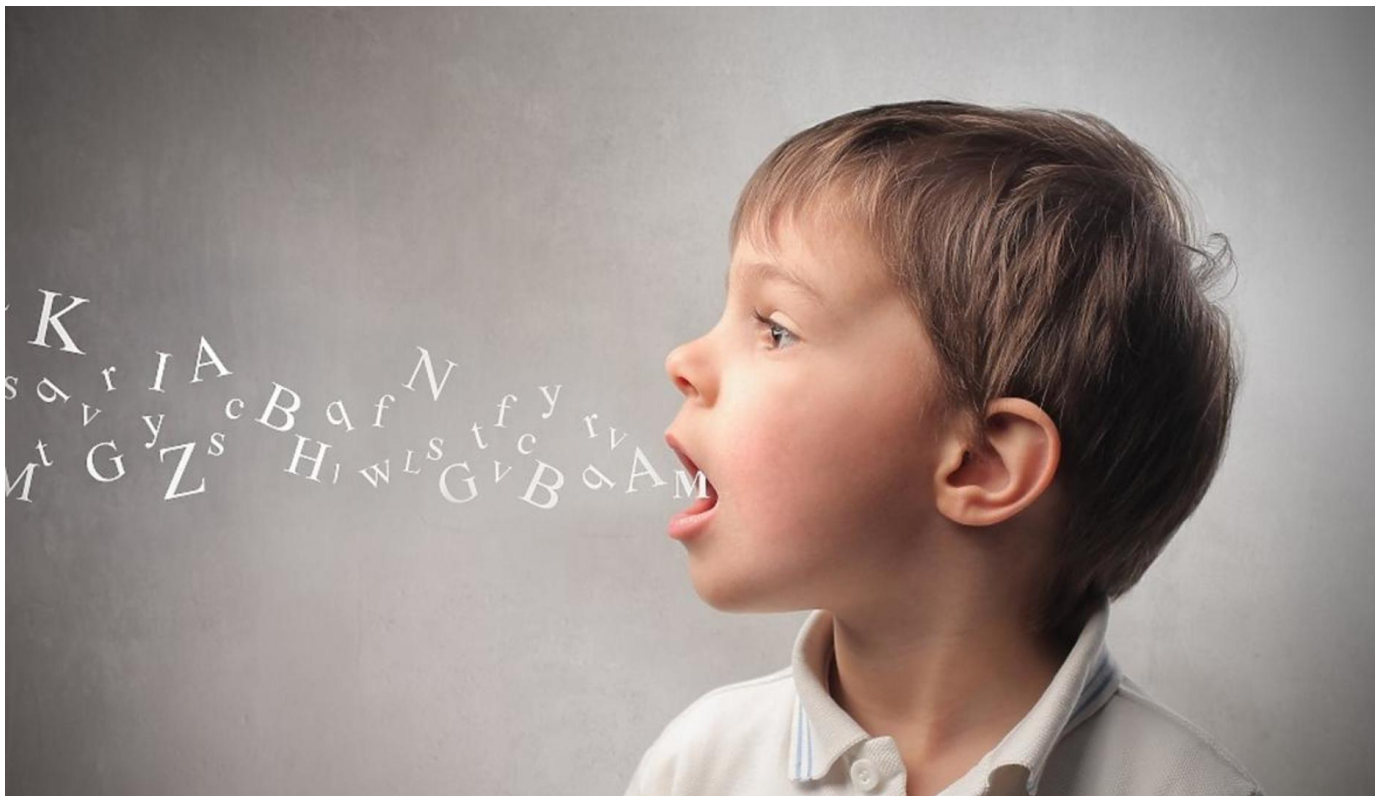

- [Strona główna](#)
- [Aktualności](#)
- [Grupy](#)
 - [BIEDRONKI](#)
 - [ŻABKI](#)
 - [MOTYLKI](#)
 - [PSZCZÓŁKI](#)
- [Zajęcia dodatkowe](#)
 - [Tańce](#)
 - [Rytmika](#)
 - [Angielski](#)
 - [Logopeda](#)
 - [Psycholog](#)
- [REKRUTACJA 2024](#)
- [Dla rodziców](#)
 - [Nauczanie zdalne](#)
 - [Dokumenty](#)
 - [Poradnik](#)
 - [Jadłospis](#)
 - [IPrzedszkole](#)
- [O nas](#)
 - [O nas](#)
 - [Baza placówki](#)
 - [Kadra](#)
 - [Zasady organizacji](#)
- [Kontakt](#)
- [Bezpieczeństwo](#)
 - [Inspektor Danych osobowych](#)
 - [Ochrona Danych Osobowych](#)
 - [Cyberbezpieczeństwo](#)
- [NPRCz 2.0](#)
- [Archiwum aktualności](#)
 - [ROK SZKOLNY 20222023](#)

ROZWÓJ MOWY U DZIECKA

Wskazówki i ćwiczenia logopedyczne wspomagające i stymulujące rozwój mowy dziecka

Czy moje dziecko ma wadę wymowy?

Do najczęściej występujących wad wymowy u dzieci poniżej 6-7 roku życia, wymagających interwencji logopedy, zaliczamy dyslalie o charakterze deformacji (zniekształcenia brzmienia) głosek, czego skutkiem jest powstawanie dźwięków nie należących do zasobu głosek języka polskiego. Są to:

- seplenienie międzyczębowe
- seplenienie boczne
- wymowa bezdźwięczna
- nosowanie otwarte
- nosowanie zamknięte
- pozanormalne artykulacje głoski [r].

Dlaczego moje dziecko źle mówi?

Prawidłowy rozwój mowy zależy od:

- budowy i sprawności narządów artykulacyjnych (język, migdałki, wędzidełko wargi górnej, języczek, podniebienie miękkie i twarde, wędzidełko języka),
- poziomu percepcji słuchowej (to proces rozpoznawania, różnicowania, zapamiętywania, analizowania i syntetyzowania dźwięków),
- ogólnego rozwoju intelektualnego.

Jak stymulować rozwój językowy dziecka?

1. Mów, mów i jeszcze raz mów.

Mów powoli i wyraźnie językiem dorosłych, używaj prostych zdań, unikaj języka dzieciennego (spieszczania). Różnicuj ton i intonację głosu. Często zwracaj się bezpośrednio do dziecka i dawaj mu czas na odpowiedź. Różne sytuacje domowe wykorzystaj do mówienia. Przy ubieraniu dziecka nazywaj części ciała i rodzaje ubrania, przy jedzeniu wprowadzaj nazwy pokarmów, a także ich cechy (słodki, kwaśny, gorzki itp.). Podczas prac domowych opowiadaj dziecku, co właśnie robisz.

2. Dbaj o prawidłowe żucie, gryzienie i połykanie.

Karm dziecko piersią, (jeśli to tylko możliwe), a potem łyżeczką. Ssanie piersi to doskonałe ćwiczenie aparatu artykulacyjnego. Ogranicz używanie smoczka, wprowadzaj pokarmy o twardej konsystencji (marchewkę, jabłko, skórki od chleba), gdy tylko zaczynają się wyrzynać ząbki.

3. Zwróć uwagę na słuch dziecka, jeśli coś cię niepokoi skontaktuj się z lekarzem.

Zwracaj uwagę na odgłosy codziennego życia i pytaj dziecko: „Co słyszysz? „Co to jest?”. Szukajcie razem źródła dźwięku. W ten sposób kształtujesz jego uwagę słuchową. Nie zaniedbuj chorób uszu, gdyż nieleczone mogą powodować niedosłuch, a w następstwie opóźniony rozwój mowy lub wady wymowy.

4. Nie wymagaj mówienia czy powtarzania, gdy dziecko nie jest jeszcze do tego gotowe.

Nie nakłaniaj dziecka do zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek. Dziecko zmuszane do artykulacji zbyt trudnych dla niego głosek zaczyna je zniekształcać i wymawiać nieprawidłowo, co potem jest trudne do skorygowania.

5. W początkowym okresie rozwoju mowy naśladowaj wszelkie wokalizacje dziecka.

Wprowadzaj wyrazy dźwiękonaśladowcze np. (kotek miauczy – miauu, miauu, piesek szczeka – hau, hau, koza meczy – mee, mee, baranek beczy - bee, bee, krowa ryczy – muu, muu, kura gdać – ko, ko, ko, samochód policyjny – e-o, e-o, karetka pogotowia – i-u, i-u, straż pożarna – e-u, e-u).

6. Mów zawsze w nawiązaniu do konkretnych, znajdujących się w zasięgu wzroku dziecka, przedmiotów czy obrazków. Często powtarzaj te same informacje. Zachęcaj do utrzymywania kontaktu wzrokowego.

7. Opowiadaj dziecku bajki oraz czytaj książeczki.

Książki rozwijają myślenie i wyobraźnię, poszerzają zasób słownictwa, są wspaniałą formą wspólnego spędzania czasu.

8. Ucz wierszyków i rymowanek.

Wprowadzaj zabawy paluszkowe np. (idzie rak nieborak, sroczka kaszkę warzyła). Rytm i koordynacja mają ogromne znaczenie dla rozwoju płynnej, zrozumiałej mowy.

9. Od pierwszych prób porozumiewania się z dzieckiem staraj się przekazać informację. Że oczekujesz odpowiedzi. Zadawaj proste pytania i zawieszaj głos w oczekiwaniu na odpowiedź. Jeśli dziecko nie odpowiada, sam sobie w prosty sposób odpowiedz.

10. Staraj się by rozmowa była przyjemnością dla wszystkich zainteresowanych.

Unikaj nieustannego poprawiania wymowy dziecka. Dziecko ciągle upominane wycofuje się z kontaktów słownych. Nie zawstydzaj dziecka i nie karć za wadliwą wymowę. Hamuje to chęć do mówienia, a konsekwencji dalszy rozwój mowy.

11. Wykonuj wraz z dzieckiem ćwiczenia oddechowe: dmuchanie baniek mydlanych,

dmuchanie na lekkie przedmioty, dmuchanie na wiatraczki, granie na prostych instrumentach muzycznych typu trąbka, flet, zdmuchiwanie płomienia świeczki, picie i dmuchanie przez słomkę itp.

12. Wprowadzaj proste ćwiczenia gimnastyki buzi i języka w formie zabawy np. (całuski dla mamy, oblizywanie się jak miś po zjedzeniu miodu przy szeroko otwartych ustach, koniki, sięganie językiem do nosa, do prawego ucha, do lewego ucha, wysuwanie szerokiego języka na brodę, liczenie językiem górnych i dolnych ząbków, parskanie).

13. Śpiewaj dziecku i razem z dzieckiem. Słuchaj płyt z muzyką dziecięcą i śpiewajcie wspólnie

14. Ogranicz oglądanie telewizji. Przekaz telewizyjny jest mało zrozumiały dla dziecka.

Wybieraj wartościowe programy.

15. Kiedy dziecko usiłuje coś przekazać, słuchaj go i zrób wszystko, co możliwe, aby je

zrozumieć. Jeżeli brakuje mu słów, poproś, żeby pokazało co ma na myśli.

16. **Rysuj i maluj wraz z dzieckiem, gdy mu coś opowiadasz.** Ilustrowanie opowiadań ułatwia dziecku ich zrozumienie.
17. **Nie zmuszaj dziecka leworęcznego do posługiwania się prawą ręką w okresie kształtowania się mowy.** Naruszanie w tym okresie naturalnego rozwoju sprawności ruchowej zaburza funkcjonowanie mechanizmu mowy. Prowadzi to często do zaburzeń mowy, a w szczególności do jąkania.
18. **Dbaj o prawidłowy rozwój ruchowy dziecka.** Zachęcaj do biegania, wspinania się po drabinkach, jazdy na hulajnodze, rowerze, rolkach. Usprawniaj motorykę palców, poprzez wydzieranie, naklejanie, lepienie z plasteliny, kolorowanie, rysowanie.

Kiedy do logopedy?

Często rodzice nie są świadomi tego, że ich dziecko ma wadę wymowy. Są tak osłuchani z wymową swojego dziecka, że nawet jeśli zniekształca mowę, to nie widzą w tym problemu. Dlatego warto zapoznać się z normami rozwojowymi mowy, czyli w jakim wieku pojawiają się poszczególne głoski i do jakiego typu „błędów” dziecko ma prawo na swoim etapie rozwoju. Nie powinno się zdarzyć, że zgłaszamy się z dzieckiem po poradę logopedyczną dopiero w wieku 6 lat, czyli w okresie, gdy zaczyna już naukę czytania i pisanie.

A zatem niezwłocznie udaj się do logopedy, gdy:

- podczas artykulacji głosek [t], [d], [n], [s,z,c,dz], [sz,ż,cz,dź] dziecko wsuwa język między zęby lub ociera nim o wargę, bo na każdym etapie rozwoju jest to wada, z której się nie wyrasta i która coraz bardziej się utrwała,
- dostrzegasz zmiany anatomiczne w budowie narządów mowy dziecka,
- dziecko nawykowo mówi przez nos,
- masz wątpliwości czy dziecko dobrze słyszy,
- po ukończeniu 4 roku życia dziecko:
- zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne: [d] na [t]
- zamiast domek mówi [tomek], [w] na [f]
- zamiast woda mówi [fota], [g] na [k]
- zamiast gęś mówi [kęś], [b] na [p]
- zamiast buda mówi [puta],
- wymawia głoski [s, z, c, dz] jak [ś, ź, ć, dź],
- myli głoski o podobnym brzmieniu np. [s] i [c]
- zamiast sala mówi [cala], [sz.] i [czy] zamiast czyta mówi [szyta],
- dziecko pod koniec 3 roku życia nie wymawia którejkolwiek z samogłosek ustnych: a, o, u, e, i, y,
- dziecko zniekształca głoski, zastępuje je innymi nie występującymi w języku polskim np. wymawia głoskę [r] gardłowo.

Trzeba wiedzieć, że zastępowanie głosek trudniejszych łatwiejszymi nie jest wadą wymowy, ale swoistą cechą rozwoju mowy. Jeżeli jednak poszczególne głoski nie są substytuowane głoskami znanymi w języku polskim, ale „obco brzmiącymi” dźwiękami, wówczas warto zanotować sobie takie słowa i skonsultować się z logopedą.

Do logopedy warto zgłosić się o pomoc, gdy dziecko wyraźnie jąka się (miewa częste blokady, utrudniony start mowy i uporczywie powtarza jakąś głoskę lub sylabę). Jednakże, jeśli zauważymy u dziecka lekkie zacinań się, powtarzanie sylab lub całych wyrazów, nie wpadajmy w panikę – może to być fizjologiczna niepełność mowy. Jeżeli jednak problem będzie się nasilał, potrzebna jest szybka konsultacja ze specjalistą.

Kiedy do ortodenty

Najlepiej pomiędzy trzecimi a czwartymi urodzinami malucha, kiedy maluch ma już wszystkie zęby mleczne. Wtedy lekarz będzie mógł ocenić, czy dziecko ma wadę zgryzu. Gdy zostanie wcześniej dostrzeżona, łatwiej będzie ją skorygować. W około 80% wady zgryzu powstają w pierwszych latach życia. Nie czekajmy aż pojawią się zęby stałe u dzieci, bo może się okazać, że leczenie ortodontyczne stanie się bardziej skomplikowane i znacznie się wydłuży.

Objawy wskazujące na potrzebę konsultacji ortodontycznej:

- asymetria w rysach twarzy,
- oddychanie przez usta, stale otwarta buzia,
- złe i szkodliwe nawyki takie jak: ssanie palca, obgryzanie paznokci, ołówków, długopisów,
- przedwczesna utrata zębów mlecznych (najczęściej na skutek powikłań próchnicy),
- nadmiernie cofnięta lub wysunięta bródka,
- nieprawidłowe ustawienie zębów: nadmierne stłoczenia lub szpary pomiędzy zębami,
- nieprawidłowo kontaktujące zęby, trudności w przeżuwanu i gryzieniu, zaciskanie lub zgrzytanie zębami,
- wada wymowy,
- trudność w zamykaniu ust,
- zbyt późne wypadanie zębów mlecznych,
- zęby wyrżnięte w niewłaściwym miejscu,
- zbyt głębokie lub zbyt płytkie nagryzanie zębów górnych na dolne,
- odwrotny nagryz – zęby dolne wysunięte przed zęby górne.

Trzeci migdałek

Migdałki to skupiska tkanki chłonnej w obrębie gardła. Mają one chronić organizm dziecka przed infekcjami. Jednak w niektórych sytuacjach dochodzi do patologicznego przerostu migdałka gardłowego, co stanowi źródło różnych dolegliwości i chorób. O tym czy migdałek jest przerośnięty i czy należy go usunąć chirurgicznie decyduje laryngolog dziecięcy. Przerost migdałka gardłowego prowadzi do wielu niekorzystnych zmian. Znajdując się na tylnej ścianie nosogardzieli i powiększając się stale lub okresowo, upośledza drożność jamy nosowej, co skutkuje niewłaściwym sposobem oddychania dziecka. Niewłaściwy sposób oddychania może spowodować powstanie wady zgryzu. Ciągłe oddychanie przez rozchylone usta prowadzi w konsekwencji do osłabienia mięśni żuchwy i mięśni języka odpowiedzialnych za utrzymywanie go w jamie ustnej.

Objawy przerośniętego i obrzękniętego „trzeciego migdałka”:

- zablokowany i niedrożny nos (dziecko oddycha wyłącznie przez usta zarówno podczas snu, jak i w ciągu dnia),
- problemy ze spaniem (bezdechy podczas snu, częste wybudzanie się ze snu, zmęczenie i niewyspanie),
- chrapanie podczas snu,
- nawracające stany zapalne gardła, nawracające zapalenia oskrzeli i zapalenia płuc, będące skutkiem oddychania przez usta – dziecko oddycha zimnym oraz niewystarczająco nawilżonym i oczyszczonym powietrzem, co sprzyja infekcjom,
- zapalenia zatok przynosowych – na skutek nieprawidłowego toru oddychania upośledzona zostaje wentylacja zatok, mających połączenie z jamą nosową,
- nawracające ostre zapalenia ucha środkowego, wysiękowe zapalenie ucha środkowego,
- przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego – przerośnięty migdałek gardłowy może doprowadzić do niedrożności trąbki słuchowej, której ujście znajduje się w jego pobliżu, a utrudniona wentylacja ucha środkowego ułatwia rozwój stanów zapalnych,
- zmiana barwy głosu – mowa „nosowa”.

Przerośnięty migdałek gardłowy nie pozostaje bez wpływu na zachowanie dziecka, które często jest marudne, senne, zmęczone i apatyczne, skarży się na bóle głowy oraz traci apetyt. Nie zawsze występują wszystkie objawy związane z przerostem „trzeciego migdałka”. Rodzice powinni być jednak czujni i bacznie obserwować swoje dzieci.

Propozycje ćwiczeń i zabaw logopedycznych

Nie wszystkie ćwiczenia są wskazane dla wszystkich dzieci. Na przykład dziecko z wymową międzyzębową nie powinno wykonywać ćwiczeń, podczas których język jest wysuwany z ust. W takim przypadku najlepiej skonsultować się z logopedą. Odpowiedni poziom sprawności narządów artykulacyjnych, głównie języka, warg i podniebienia, warunkuje prawidłową wymowę głosek. Narządy mowne można usprawniać poprzez ich gimnastykę. Wskazane są ćwiczenia krótkie (5 – 10

minut), ale częste i systematyczne. Powinny być wykonywane przed lustrem, aby dziecko mogło naśladować ruchy osoby dorosłej.

Rozgrzewka – kilka szalonych min na dobry początek:

- wytrzeszczenie oczu i wysunięcie języka na zewnątrz jamy ustnej,
- rozciągnięcie warg palcami,
- pokazanie różnych emocji: zmartwienia, złości, radości
- cmokanie i przesyłanie całusków,
- wypowiadanie samogłosek: a, o, u, e, i.

Ćwiczenia usprawniające motorykę języka:

Rozpoczynamy ćwiczenia od obszernych ruchów języka na zewnątrz jamy ustnej, stopniowo przechodzimy do ruchów drobniejszych – wewnątrz

- unoszenie lub opuszczanie języka w kierunku nosa, brody, policzków
- wysuwanie szerokiego i wąskiego języka z ust,
- oblizywanie językiem obydwu warg dookoła (w jedną i drugą stronę),
- oblizywanie językiem górnej i dolnej wargi przy szeroko otwartych ustach (można posmarować wargi miodem, kremem czekoladowym),
- unoszenie języka za górną i dolną wargę,
- dotykanie czubkiem języka górnych i dolnych zębów przy szeroko otwartych ustach (liczenie ząbków),
- przyklejanie całej powierzchni języka do podniebienia,
- klaskanie środkiem języka,
- przeciskanie języka między zbliżonymi zębami,

Ćwiczenia usprawniające wargi:

- uśmiechanie się z pokazywaniem i bez pokazywania zębów,
- zasłanianie dolnej wargi górną wargą i odwrotnie,
- nagryzanie dolnymi zębami górnej wargi i odwrotnie,
- trzymanie wargami słomki na czas, wciąganie powietrza nosem, wydychanie przez słomkę,
- wciąganie wargami cukierka zawiązanego na nitce,
- nabieranie i wypuszczanie powietrza z ust,
- wciąganie policzków,
- zrobienie pyszczka rybki, następnie powolne otwieranie i zamykanie ust,

Ćwiczenia żuchwy:

- opuszczanie i unoszenie szczęki dolnej (mięśnie powinny być napięte, ruchy rytmiczne i płynne),
- wysuwanie żuchwy do przodu, zakładanie i poruszanie dolnymi zębami po górnej wardze; cofanie żuchwy, poruszanie górnymi zębami po dolnej wardze i brodzie,
- poruszanie żuchwą w linii pionowej i poziomej przy zamkniętych, a następnie otwartych ustach,
- naśladowanie przeżuwania, żucie gumy lub naśladowanie tej czynności (ćwiczenia nie wykonują dzieci z sepleniem międzyzębowym).

Ćwiczenia podniebienia miękkiego:

- wdychanie i wydychanie powietrza z językiem wysuniętym z szeroko otwartych ust,
- kaszel z językiem wysuniętym na zewnątrz jamy ustnej,
- ziewanie z opuszczoną nisko dolną szczęką,
- picie gęstego soku przez słomkę,
- unoszenie przyssanej powietrzem chusteczki higienicznej,
- wymawianie sylab: ku – ko, ku – ko, uku – oko, uku – oko, kuku – koko, kuku – koko.

Ćwiczenia oddechowe:

Ćwiczenia oddechowe wykonujemy w krótkich, kilkuminutowych seriach, w przewietrzonym

Pomieszczeniu

- wężowanie kwiatków, czyli powolne wciąganie powietrza nosem,
- nadmuchiwanie kolorowych baloników,
- dmuchanie na wiatraczki i kolorowe piórka,
- wydmuchywanie baniek mydlanych,
- dmuchanie do pustej butelki,

Ćwiczenia na rozruszanie przepony – naśladowanie śmiechu różnych osób:

- Jak się śmieje pan? Ho, ho, ho... ; Jak się śmieje pani? Ha, ha, ha...; Jak się śmieje dziecko? Hi, hi, hi...; Jak się śmieje dziadek? He, he, he...; Jak się śmiejemy wesoło? Jak się śmiejemy cicho?

Ćwiczenia fonacyjne (głosowe):

- przeciąganie pojedynczych samogłosek ustnych na jednym wydechu: zawody, kto dłużej wymówi aaaa, oooo, uuuu, iiii, yyyy,
- ćwiczenia modulacji: wymawianie samogłosek z przerwami (głoska o spada po schodach o o o o o), wymawianie głosek jak najciszej (usypiamy misia: śśśśśśśśś) i jak najgłośniej (ryczy niedźwiedź: uuuuuuuuu),
- mruczenie przez nos mmmmmmm,
- wszelkie zabawy dźwiękonaśladowcze: naśladowanie odgłosów zwierząt, odgłosów
- przyrody, maszyn i narzędzi, naśladowanie stanów emocjonalnych,
- liczenie na jednym wydechu.

Ćwiczenia usprawniające percepcję słuchową, słuch fonemowy (zwany też słuchem mownym), koordynację wzrokowo-słuchowo – kinestetyczną i pamięć słuchową:

- wsłuchiwanie się w ciszę – wyłapywanie dźwięków z otoczenia, np. kapanie wody, tykanie zegara, szum samochodu, granie radia
- rozpoznawanie i naśladowanie głosów zwierząt, wskazywanie źródła dźwięku i kierunku, z którego dobiega przy zasłoniętych oczach,
- rozpoznawanie barwy dźwięków różnych instrumentów muzycznych,
- różnicowanie długości dźwięków (beee – brum, muuu – hu hu),
- różnicowanie dynamiki dźwięków (głośny – cichy),
- różnicowanie częstotliwości dźwięków (wysoki – niski),
- słuchowa analiza podanego rytmu i jego ruchowe odtwarzanie
- (wyklaskiwanie, wystukiwanie ołówkiem lub pałeczką na bębieniu podanego rytmu),

- różnicowanie wypowiedzi słownej pod względem:
- intonacji (pytanie, podniecenie, wykrzyknienie),
- akcentu (Ala MA kota, ALA ma kota, Ala ma KOTA),
- rytmu (równy, skandowany),
- tempa (szybkie – wolne)
- różnicowanie emocji w głosie,
- dostrzeganie różnicy w długości słów, zdań (np. pies – lokomotywa),
- ćwiczenie umiejętności rozumienia poleceń słownych,
- wyróżnianie i liczenie wyrazów w zdaniach oraz sylab w wyrazach,
- wyróżnianie głosek w wyrazach – najpierw samogłosek na początku, na końcu, w środku wyrazu, potem w tej samej kolejności spółgłosek,
- wyszukiwanie w otoczeniu przedmiotów, których nazwy zaczynają się na daną głoskę, np. buty, butelka, budzik...,
- odgadywanie prostych zagadek,

Literatura:

1. Cieszyńska-Rożek J. „Metoda krakowska wobec zaburzeń rozwoju dzieci”. Kraków, 2013
2. Chmielewska E. „Zabawy logopedyczne i nie tylko”. Kielce, 2001
3. Demel G. „Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola”. Warszawa, 1998
4. Kaczmarek L. „Nasze dziecko uczy się mowy”. Lublin, 1966
5. Michalak-Widera I. „Miłe uszom dźwięki”. Katowice, 2007
6. Michalak-Widera I., Węsierska K. „Zabawy buzi i języka dla każdego smyka”. Katowice, 2009
7. Porayski-Pomsta J. „O rozwoju mowy dziecka”. Warszawa, 2015